

Megjelenik minden **csütörtökön**. — **Előfizetési ár:** egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — **Hirdetések** ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a **Szent-István-Társulat** igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőségéhez (IV. Lövész utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1880.

3. szám.

Január 15.

= Előfizetési felhívás. A „Katholikus Hetilap“

1880. évi folyamára a lap élén jelzett föltételek mellett még folyvást előfizethetni. Bizalomteljesen kérjük tisztelt előfizetőinket s barátainkat, hogy a lapnak ismerőseik körében új előfizetőket szerezni méltóztatnának.

Igénytelen nézetek.

A ki a szépirodalmi folyóiratokat és heti közlönyöket nem csak szám szerint, de tartalmilag is ismeri, meggyőződéssé vált véleményünket alig foghatja kétségbe vonni, midőn kimondjuk, hogy talán soha sem volt annyira szükséges a vallásos irányu szépirodalom felkarolása, mint napjainkban.

Ma, midőn a komolyabb tartalmu, szakszerű folyóiratok és művek oly gyér közönségre számíthatnak, mint talán századokkal ezelőtt a drága codexek korában: a szépirodalmi vállalatok gomba módra növe, nem csak nem csinálnak egymásnak concurrentiát, de inkább a családi szentélyekbe egymás számára egyengetik az utat, mintha a közös czélt homlokukra írva viselnék. Örvedetes jelenségnek mondanók mi e symptomát, csak lehetne! Csak ne tiltana ettől a szóban forgó illusztrált és nem illusztrált szépirodalmi folyóiratok tartalma.

Általában beszélünk, s nem a csekély kivételekről! Fájdalom, a társadalmi viszonyok javítását, hova egyéb gyógyszer és óvszer nem hathat el, mint a mohón élvezett szépirodalom, sem a modern regények, sem a folyóiratok nem csak nem czélozzák, de sőt alattomban, mintegy titkos eszköz gyanánt szolgálva romlásra vezető terveknek, még inkább elmérgeésíteni, az erkölcsi alapot mélyre aláásni, a corruptiót lehetőleg közterjedelművé tenni iparkodnak. A vakon bálványának tisztelt regény-

író-királytól kezdve egész a legutolsó vidéki lap udvari poétájáig — fájdalom — van elég, a ki e gyilkos mérget folyton nektárral telt billikomban nyújtja. Megízlelni elég, hogy a romlás légköréből annyit leheljünk be, a mennyi megmételyezi a jó erkölcsöket. Följajdulunk az öngyilkossági krónikák tömött sorain, keseregünk a feldúlt családi tüzhely romjain, sajtó kebelével fordítjuk el emlékezetünket a baráti hitszegés tövisseitől: csupán az óvszerek és gyógyszerek leghatalmasabbikára nem gondolunk, mert még fáradságot sem vettünk magunknak arra, hogy e szomorító symptomák szülőoka felől komoly vizsgálatot indítsunk.

Részünkről meggyőződésünk, hogy jelenlegi társadalmi viszonyaink addig nem is javulhatnak, míg ki nem küszöböltetnek kebeléből azon titkos fegyverek, melyek soha sem voltak és nem is lesznek a békének, rendnek, erkölcsöknek, meglegedésnek barátai. Addig merő ábránd volna jórafordulását remélni bajainknak, míg el nem zárjuk családi szentélyünket a tolakodó ellenségek elől. Ismételjük, hogy «tolakodó ellenségek» elől, mert ma már nem is kell a családapáknak felkeresni az e nemü sajtó-termékeket, hiszen a házaló zsidók helyökbe hozzák és sokszor a szemtelenkedésig erőszakoskodnak haszontalan portékáik értékesítése ügyében.

De talán azt vélhetné — elég tévesen ugyan — valaki, hogy mi ellenségei vagyunk a hazai szépirodalomnak, avagy annak élvezését haszontalanul elfecseirelt időtöltésnek tartjuk. Épen nem! Hiszen a főnebb mondottakból épen az tűnik ki, hogy a szépirodalmi termékeknek roppant befolyásuk s az erkölcsi életre nézve valódi missiójuk van; de helyes irányban, bizonyára csak úgy, ha azok erkölcsi alapon, a vallásosság elveinek nem ellenlábasai gyanánt jelennek meg. Innét

tűnik ki azután a vallásos irányu szépirodalom abszolút, s viszonylagosan mai körülményeinkhez még ezenfelüli szüksége. — A ki a hazai jóirányu szépirodalmi termékeket terjeszti, szolgálatot, kiváló szolgálatot tesz a társadalomnak, mely beteg, nagyon beteg!

Mit ér, ha az egyház legjelesebb szónokai félig üres templomokban a társadalmi reformok szükségét, azok hathatós eszközeit indokoltan bizonyítva prédikálják, ha ez alatt az érdekeltek nagy tömege, szobáiba huzódottan csak a szépirodalom szónokainak szavaira hallgat. Nincs, és nem lehet egyéb hátra, mint kettőztetett buzgalommal ragadni meg ezen mentő módszert, melylyel a társadalom különböző rétegeihez, azokhoz az elzárkózottakhoz, hozzáférhetünk. Tegye kiki e részben kötelességét. Az író, ne hagyja heverni tollát, értékesítenül, gyümölesztetés nélkül a Gondviseléstől nyert talentomot: a családapák pedig valahára észre térve, csavarják ki serdülő gyermekeik kezei közül a gyilkot, a rossz irányu, ledér olvasmányokat. Csak a kellő pártolástól függ részben a meglevő e nemű jó irányu sajtótermékek emelkedése és szaporodása, részben pedig a társadalmi viszonyok javulása, nemesbülése! **Emér.**

Ál m o m !

Aludtam, álmodtam,	«Piros rózsát, igen!
Gyönyörű volt álmodom:	A szép rózsát értem!
Holdsugáros csendes éjben,	Mely, ha szírmán harmat ragyog
Virágos kert közepében,	— Mit ott az éj' csókja hagyott —
Virágok közt jártam.	Olyan kedves nékem.»

Édes illat áradt	«Ő már nem királynéknak!»
Mindenünnen felém;	Oh mond' mi volt vétke?
De a rózsát, piros rózsát,	«Nincs' számüzve, elfeledve,
A kertnek legszebb lakóját,	Választánk bár mást helyette:
Sehol sem lehetém.	Tekints föl az égre!»

«Hol van királynétok?»	És én föltekinték:
Kérdem az ibolyát.	Hófehér ruhában
«Ha a piros rózsát érted,	Ékes szüzek szép alakja
Felelhetek talán nek-d.»	Látszott félig eltakarva
Suttog a kis virág.	Csillag-fátyolával.

Ő volt, Nagyasszonyunk!
 Meglepetve térdre hulltam
 S mosolyától boldogultam
 Forrón imádkozám:
 Érted szenvedő nemzetem,
 Boldogtalan hazám!

N—n.

Elvazi Berengar.

— Történeti elbeszélés a XIII. századból. —

(Vége.)

A marseillei szent Viktor apátság tornyán az ör épen jelt adott, hogy több hajó lett látható a tengeren.

Egész sereg kíváncsi nép tódult a parthoz és ügykezett a jelvényekről a hajókat fölismerni, melyek kifeszített vitorlákkal törekedtek a kikötő felé.

A foglalkodó lánmás tömeg közepette, mégis kissé elkülönítve, kis hallgatag csoport vala észrevehető. Egy fekete téli öltönybe burkolt hölgy aggodalmasan tekintte majd a kék tengerre, majd a tiszta égre. Hasonlóképp öltözött leányka simult félénken hozzá, egy mintegy 15 éves, szép, erőteljes gyermek pedig részint az odavitorlázó hajókra, részint a mellette levő nagy agárra fordítá figyelmét. Mögöttük tiszteletteljesen egy öreg szolga állott. A hajók sebesen közeledtek, árboczfájok, és fehér vitorláik erősen kiemelkedtek a láthatáron. Különösen három hajó vala mindig világosabban kivehető és a bámulók nemsokára megkülönböztették a hajó orrára tűzött zászlók színeit. Egy gyakorlott szemű kormányos végre megismerte az elsőt.

«Áldott legyen az örökös sz. Szűz! Ez a szerencse hírnöke! Palermóból jó és tudósításokat hoz az anjou grófról, provencei Beatrix férjéről.»

«És a másik, folytatá egy valaki, a Santa Maria naszád. Smyrnából jó fűszerekkel és gyümölescel.»

A nevezett két hajó nyílsebesen haladt a bámulók tapsai közt a kikötőbe. A harmadik kis távolságban késett, erősen küzdve a széllel, mely hirtelen ellene támadt.

A gyászba öltözött hölgy gyermekeivel nem vette le róla tekintetét. Több ízben így sóhajtott: «Hiába várunk, a jó Istennek úgy tetszik, hogy tovább is próbáljon bennünket.»

«Anyám! kiáltá hirtelen a gyermek, nézz oda; én világosan látom; az a sz. zászló, mely a gálya oldalán leng.»

A hölgy reszketett s kezét félelem és remény közt ingadozó szívére tévé. A mennyre csak bírta, ugy megfeszíté látó erejét és nézett a Középtengerre. A zászlóval üde reggeli szellő játszott s világosan és tisztán látszott a fehér lapon az aragoniai ezimer e jelszóval: «Redemptionem misit populo suo;» megváltást küldé népének.

«Nagy Isten! tört ki a fekete hölgy, lehetséges-e? Uram Istenem ne hiúsítsd meg reményemet!»

A kis csoport nem vette le szemét a hajóról. A földélzeten fehér öltönyű férfi jelent meg.

«Anyám ő az, — ő a szerzetes!»

«Fogoly van a fedélzeten! Hurrah, hurrah!» rivalgtak a hajósok s a nép. A hölgy a parthoz tántorgott; homály fogta el szemét. Nem mert fölneézni, félve, hogy nem láthatja rég hiába várt férjét. A tömeg kiabálása s gyermekeinek örömszaja hozták ismét magához, s fölemelé lassan fejét.

A gálya kikötött. Egy férfi lépett ki belőle, rongyokba öltözve, de tekintete, az a várt férjé volt. A hölgy néhány lépést tön előre és az elragadtatás hangjával esett a fogoly karjai közé.

Ez erősen szívéhez szorítá, kezeit pedig gyermekeinek megáldására nyujtá ki, kik lábainál térdeltek. Azután a szerzetes felé fordulva, ki épen a szárazra készült kiszállni, így kiáltott föl: «Nőm s gyermekeim, ha szerettek, tiszteljétek és áldjátok e nemes áldozárt. Neki köszönöm életet és szabadságot. Mindnyájan, kik Melfortot szeretitek, mondjátok hálát az Isten e szent férfiának.»

Midőn a szerzetes vissza akart vonulni, Melfort megfogá kezénél, s még hangosabban kiáltá:

«Ő engem fölkeresett a nagy homokpusztában, hova engem gazdám hurezolt. Halálos betegen feküdtem fekete himlőben. Mindenki került, de ő, megvetvén az undok nyavalyát, a ráragadhatás veszélyét, ápolómmá lön. Ő gyógyított engem tudománya vagy inkább imája és szeretetteljes ápolása által. Midőn egészségemet visszanyertem, könyörgött uramnál, hogy ereszsen szabadon. De a barbár keveselte a fölajánlott váltságdíjt, noha kétszeresen fölülmulta az értem fizetett vételpénzt. Most nagylelkű lovagom önmaga akart a rab-szolgátságban visszamaradni, csak engem ereszsen el uram. De én Istenre s a sz. Szűzre esküdtem, hogy ebbe soha sem egyezem bele. Ennyi nemes érzelmen végre meglágyult a muzulmánok kőszive is és visszaadá szabadságomat. Mindezt e férfiu tevő értem. Azért is jegyezd meg fiam jól, kötelezek mindenkit, ki a Melfort nevet viseli, hogy a foglyok kiváltását eszközlő szerzetes rendnek mindig barátja és szolgálója legyen.»

Midőn Melfort beszédét elvégezte, egy férfi tolongott át a sokaságon, és mondá:

«Melfort gróf! Tudja-e megszabadítójának nevét?»

«Berengar testvérnek hívják; más nevét nem tudom.»

«Akkor megmondom én. Az ő neve gróf Elvazi Berengar — Elvazi, érti? — Oh uram, kedves grófom, mindjárt fölismertem.»

Melfort e szavakra néhány lépésnyire hátrált és úgy állt, mintha villám sujtotta volna. Ő és neje titkos borzadálylyal tekintének a szerzetesre, mint a ki sírből föltámadott.

«Elvazi Berengar, mondá tompán, lehetséges-e ez?»

«Igen, lehetséges! kiáltá Jakab, a pásztor, mert ő volt, megismerném egykori uramat ezer közül is. Jobbágya voltam. Szabadon bocsátott s nagylelkűleg gondoskodott rólam. Most független vagyok s e városnak polgára. Neki köszönök mindent.»

«Én is, mondá Melfort, Berengar előtt térdre esve. Istennek szolgálja, igaz az, a mit hallok? Ön tudta kilettemet és mégis saját életének veszélyeztetésével menté meg az enyémet.»

Ne térdeljen ön egy bűnös előtt, kedves testvér, mondá Berengar, fölemelve a földről a lovagot. Felejtjük el a multat s kérjük Istent, hogy mindkettőnknek kegyes bírója legyen.»

«Először is önnek bocsánatáért esdek, csak ha ezt megnyerhetem, remélem, hogy Isten is meg fog bocsátani, folytatá Melfort. Higye el, azon naptól fogva, melyen elődeink igazságtalanságát megboszulandó, övéinek életére törtem, egyetlen egy nyugodt óráim sem volt. Még a vagyon is, melylyel az ég megáldott, keserű volt. Miséket szolgáltattam a megöltek lelki nyugalmaért, alamizsnát osztogattam árvák és zarándokok közt, megajándékoztam templomokat és zárdákat; a szíveken rágódó féreg nem hagyott nyugodni. Csak ha önnek szájából hallok, hogy ön megbocsát, hihetem, hogy bűneimtől föl vagyok oldva.»

«Legyen ez átölelés barátságom záloga, mondá Berengar, karját családja ősz ellenségének nyaka körül fűzve. És most jöjjön az oltárhoz s fogadja ott az isteni kegyelem zálogát! — Kövessen!»

Mindketten az örökös sz. Szűz kápolnájába mentek, követve Jakabtól és nagy embertömegtől. A fogoly bilincseit az oltár lépcsőire tevő le, a gyermekek pedig ősi szokás szerént virágfüzűekkel cserélték föl.

A sz. mise elkezdődött. Elvazi Berengar, Velasco atya lelki gyermeke és tanítványa, örök áldozatul hozta az Urnak az egykori ellenségeskedés emlékét. És midőn az Ur testét magához vevén, ugyanazt Melfort ajkára tevő, nem voltak többé két ellenségeskedő család sarjadéka, hanem testvérek Krisztusban, egyesülve sz. szeretetben, egy részről a legmagasztosabb önfeláldozás, más részről ép oly alázatos mint mélyen érzett hála által.

(Németből.)

II.

A hadi esel.

— Történeti elbeszélés. —

Irta: LILLA BÓDOG.

Történetünk az 1693. évben egy szép őszi nap délelőttjén veszi kezdetét. Egy öreg nemest látunk kopott katoná ruhában távozni a versaillesi királyi palota előszobáin s folyosóin át, melyek az udvaroncok és főrangú hivatalnokok sokaságától hemzsegték. Az öreg ur a nagyterjedelmű királyi palota földalatti helyiségeibe ment. A vén harcos, ki fejedelmének dicsőségére és hasznára egykoron a nagy Condé és a még híresb Turenne zászlói alatt küzdött, számos csatában a legnagyobb vitézséget tanúsította s egy sebesülést folytán karja megmerevült, — marquis de Mouy volt. Miután a király szolgálataiban életét oly sokszor kockára tette, egészségét s e mellett kevés vagyonát elvesztette, szolgálaton kívül helyezettvén csekély, szükségét nem fedező nyugdíjból élt hű szolgájával Jeannel, a Fontainebleau mellett fekvő Franchard nevű barátságos falucskában. Már évek óta kunyorálgatott nyugdíjának fölemeléseért, s kérvényt kérvényre intézett e végből a királyhoz és Lepelletier főellenőrhöz, ki Colbert utóda volt a pénzügyi kormányzatban. Azonban sikertelenül. XIV. Lajosnak és pénzügyminiszterének soha sem volt pénze az ő számára. Másnemű kérvényei is, melyeket lankadatlan kitartással szokott volt benyújtani, eredmény nélkül maradtak. Mouy marquis tudnillik szenvedélyes vadász volt, s daczára előhaladott korának, betegségének s merevedett karjának mindig a vadászat örömeiért rajongott. Az ő szerény franchardi lakása körül terült el Franciaország legpompásb erdeje, a fontainebleau nagy pagony, mely oly gyakran visszhangzott a királyi vadászatok víg zajától, és sűrűjében a legválogatottabb vadállományt rejté. Mily epedve hallgatta gyakran a marquis a vadászkiált hangját, a kutyák tompa ugatását, a hajtók kiabálását, ha nagy parforce-vadászatok alkalmával szerencsége volt ilyesmit hallhatni. Képző tehetsége ilyenkor azután lelke elé varázsolta a nap örömeit, a kora reggeli víg elindulástól egész az utolsó hallalüg, s ez neki édes fájdalmat szerzett. Ah, ezen boldogító élvek reá nézve a valóságban nem léteztek! Ő nem tarthatott igényt az udvarképességre, tehát nem is remélhetette, hogy valaha meghívást kapjon az udvari vadászatokra. Hisz ő szegény volt, nagyon szegény, hadi érdemeit rég elfeledték, ő maga harmincz év óta el volt temetve. Három év óta ma harminczharmadszor

volt a versaillesi kastélyban, s negyedik vagy ötödik kéztől azon leverő határozatot nyerte, hogy kérvénye harminczharmadszor elutasított!

Mindezek után könnyen elképzelhetjük s megboesáthatónak fogjuk tartani, hogy az öreg ur egyáltalán nem a legjobb kedvben volt, midőn a roppant nagy palota földalatti helyiségeibe ment, hol a konyhaosztályban legalább egy jó barátja volt, Cavois aszalterítő és konyhaszolga, ki egykoron a Montecuculi elleni hadjárat idejében mint altiszt a Mouy kapitány századában szolgált s hajdani katonai elüljárója iránt most is ragaszkodással és tisztelettel viseltetett. Cavois, az örökké kedélyes és jólelkű katona, ki szerencsés véletlen folytán a hadi szolgálatból történt elbocsáttatása után a királyi konyhán alkalmazást nyert, szíve mélyéből kívánta volna, hogy a szegény marquisnak öreg napjaiban kellemes élete legyen s ő nagyon szívesen kész lett volna őt valami kerülő uton szerencséhez segíteni. Azonban, sajnos, az ő befolyása nagyon esekély volt, mert a királyi komornyikok, az udvari kegy ezen hatalmas közvetítői, kiknek neveit a történelem nem egy esetben fentartotta, megvetéssel tekintettek a királyi konyha-cselédségre, s ekként Cavoisnak egyelőre meg kellett azzal elégednie, hogy az öreg jó marquist, ha Versaillesba jött, vigasztalta, és a mit nem minden vigasztaló tesz, vigaszához mindig valami mást is adott, mint azt mindjárt látni is fogjuk.

Midőn tehát a marquis a felsőbb körökből az udvari konyha magas boltozatu helyiségeibe lement, tekintete hirtelen kiderült. Igen kellemes szag ütötte meg orrát s nem kis mérvben csiklandozta azt.

«Ezer milljom, kiálta föl kíváncsian, itt ma kellemes szag van! Elevenen pörköljenek meg egy lábásban, ha ez nem sült fűzszag!»

«Eltalálta marquis ur, felele egy köpezős, vidor arezu férfiú fehér konyhaöltözékben, ki egy sötét zugból szolgálatkészen ugrott elő. Sült fűzszagok jönnek ma a királyi asztalra burgundi mártásban. Nagy örömemre szolgál, marquis ur, hogy újra egyszer itt láthatom Versaillesban. Kedvezőbb fordulatot vettek-e már végre ügyei?»

«Rosszul állunk, Cavois, mormogott sohajtva az öreg Mouy. Ezer milljom, belátom öreg káplárom, hogy az ide való mászkálás sem segít rajtám semmit!»

«Az embernek, ha egy ideig rosszul megy is dolga, nem kell azért a bátorságát elveszteni, mondá vigasztalólag az aszalterítő. Szégyen lenne az egész nemzetre, ha egy ős nemes családból származó vitéz tiszt nem szerezhetne magának jutalmul szerzett érdemeiért kényelmes, gondtalan életet. Engedje meg, marquis ur, hogy szobácskámba vezethessem. Egy negyedóra mulva szolgálatára fogok lenni. Kérem, tessék előre menni; hisz méltóztatik már ismerni az utat!»

A marquis ismerte bizony az utat, melyet már harminczkétszer tett meg, s azt is tudta, hogy mi fog történni. Kényelmesen helyet foglalt az aszalterítő szobájában, ki egy palaczk bort és egy poharat tett vendége elé egyelőre szórakoztatásul s azután ott hagyta őt. Az öreg katona ivott néhány pohárral ő felsége pinczéjének nemes borából s megkísérelte rózsás kedvet szerezni magának.

Egy negyedóra mulva Cavois újra megjelent s elkezdte az asztalt teríteni. Azután többször gyorsan ki- s bejárt s mindannyiszor valami jót hozott magával. Végre sugárzó tekintettel jelent meg, kezében egy nagy tálat hozva, melyben párolgó pompás sült fűzszag uszott burgundi mártásban.

A marquis e nagyszerű látványra meglepetve s bámulva kiáltott föl:

«Cavois, te épen oly kitünő vendéglátó ember vagy Versaillesben, mint voltál egykor káplár korodban a Mouy századában! A nagy Condéra mondom, ma tehát úgy fogok étkezni mint egy koronás fő!»

«És pedig a főszakács engedelmével, felele mosolyogva és diadalmas arcczal az aszalterítő. Persze erős küzdelmembe került kicsikarni tőle a sült fűzszagot, de végre mégis beleegyezett. Előadtam neki, hogy ő felségének elég fűzszaga van s ő mindennap ehetik néhányat, míg ellenben az én vitéz öreg kapitányom, ki annyi véres csatában harczolt s nem kapott érte jutalmat, ily élvezetben nem részesülhet, mert nem érdemlett szegénységben élni. Ezt végre az öreg konyhaszarnok annyira szívére vette, hogy a fűzszagot minden további morgás nélkül ide adta. Most hát tessék, marquis ur, jó étvágygyal elkölteni, s azután, ha úgy tetszik, beszélgetni fogunk egy kicsit ügyeiről.»

A derék öreg marquist nem kellett nógatni. Azonnal hozzá látott az étkezéshez s különösen a fűzszag kitünően ízlett neki. Ezen azonban nem is lehet csodálkozni, mert a sült fűzszag burgundi mártásban valóban finom eledel. Midőn jóllakott, ivott még pár pohár bort s azután szívélyes beszélgetésbe boesátkozott barátságos házi gazdájával és hajdani bajtársával, mely beszélgetés reá nézve következményeiben nagyfontosságú volt.

«Valóban szégyen és gyalázat, mondá Cavois fejét esóválva, hogy ő felsége oly vitéz tisztet, mint marquis ur, egészen elhanyagol. Nekem itt az udvarnál elég alkalmam van látni, hogy szórják tele marokkal az aranyat haszontalan embereknek, kik hazájok körül semmiféle érdemet sem szereztek maguknak, hanem a helyett gyalázatos életökkel a mi szép Franciaországnak csak szégyenére és botránnyára vannak.»

«Igazad van, Cavois! kiálta föl hévvel a marquis. A valódi érdemet sehol sem becsülik kevesebbre, mint Versaillesban. Mindazáltal még nem mondok le a reményről. A nagy Turenere mondom, új viárkokat nyitok a pénzügyminiszter ellen! Az utolsó alkalommal három ívet irtam tele, legközelebb hat ívet fogok folyamodással tele írni. Ezer milljom! folyamodásaim ezentul mint Damokles-kérvények fognak ezen rongyos pénzügyminiszter és az époly rongyos fővadászmester élete fölött lebegni!»

«De ha mindez nem fog önön segíteni, marquis ur?»

«Akkor hát legalább annyira örömem és megelégedésem lesz, hogy ezen urakat hatalmasan bosszantom. S ez még halálom óráján is édes vigasztalás lenne reám. Épen ezért nem fogok megszűnni törekvéseimmel utolsó lehelletemig!»

«Ugy hiszem, a leghelyesebb lenne, ha magához ő felségéhez mehetne s neki személyesen adhatná elő kérelmét.»

«Épen ezt nem tudom elérni. Akármilyen legyen, ha nem könnyebb egy várat megvenni, mint a királyi kihallgatási terembe jutni! Lehetetlen volt áttörni az udvaroncok bástyáját, mely a felséget környezi!»

«Valóban különös, hogy ön nem kap kihallgatást, holott gyakran oly személyek bocsáttatnak a felség elé minden nehézség nélkül, kik sem állásra, sem érdemekre nézve önnel még távolról sem mérkőzhetnek.»

«Oh, azt könnyen meg lehet magyarázni! Ezer milljom! engem ismernek hatvanhat folyamódásomból mint fáradhatlan kérelmezőt és azért nem akar engem ő felsége valószínűleg látni, mert már tudja, hogy mily dolgokra vagyok képes.»

«Önök azonban, marquis ur, mégis föl kellene hagynia az eddig követett uttal s szerencséjét más módon kellene megkísérlelnie. Ha Versaillesben nem juthat egész a királyig, akkor kísérletet kellene tennie, hogy másutt találkozzék vele, például a legközelebbi nagy vadászat alkalmával a fontainebleau-i erdőben, mely a jövő hétfőn fog tartatni.»

«Ezer milljom! a dolog nem oly könnyű, Cavois! Annak, ki nem tartozik magához az udvarhoz, vagy a meghívottakhoz, nagyon nehéz, sőt veszedelmes a királyi vadásztársaságba vegyülni. Van egy ismerősöm, ki merészkedett egyszer ezt megtenni. Azonnal enge-

délyt kapott néhány hétig megtekinteni belülről a vincennesi új kazamátákat.»

«Nos, egy öreg katonatiszttal csak még sem fog-nának így bánni.»

«Lehetséges, hogy végre még sem történék semmi bajom. De mit nyernék vele? A legjobb esetben, a király, a nélkül hogy megharagudnék, nyugodtan meghallgatná kérelmemet s panaszaimat, azután legkegyelmesebben méltóztatnék azokat újra elfeledni, s egyuttal parancsot adna, hogy soha többé közelébe ne bocsássonak.»

«Tehát egyenes és természetes uton nem lehet?»

«Egyáltalán nem!»

«Kísérlelje meg tehát hadi esel által. Tervezzünk egyet! A manóba, mégis csak különös lenne, ha két öreg katona, ki Turenne és Condé alatt Montecuculi ellen harczolt és a háborunak minden lehető cselekedésében jártas, nem tudna oly cselekedést kihozni, melylyel a versaillesi udvart, a pénzügyminisztert és a fővadászmestert hálóba kerítse!»

«Ezer milljom! kiálta föl a marquis, kit az eszme meglepett, — a gondolat nem rossz! Ennek azonban eredeti csinynek kellene lenni, mely nem csak az udvart, hanem egész Franciaországot bámulatba ejtse. Mélyedjünk tehát a gondolkodás örvényeibe! —» (Vége köv.)

T Á R C Z A.

A Várad Regestrum.

Kütfői és cultur-történelmi tanulmány.

Irta Vajda Gyula k. r. áldozár s egyetemi magántanár.

(Folytatás.)

II. A Várad Regestrum dús magyar névtár.

A történelem világossága nem teljes, ha a szereplő személyek, ha az események színhelyei neveinek keletkezése, értelme és használata föl nem derítették.

A budapesti magy. kir. tud. egyetem bölcsészeti kara e körülményt figyelemre méltatva, már évek előtt a magyar történelmi neveket illetőleg, a Schwartner-alapból jutalmazandó tételül tűzte ki e tárgyat, melyre bár az egyetemi polgárokon kívül más pályázók is versenyezhettek, kielégítő dolgozat nem érkezett, mert a pályakérdés a következő tanévben másodsor is kibírdettett.

Ha e feladvány kellően megoldatott volna, — miről azonban nincs tudomásunk, — az a többi közt a Várad Regestrum segélyével volt eszközölhető.

A halhatatlan emlékü Horváth István 60 év előtt következő című igen becses munkával kezdte e kérdést tárgyalni: «Magyarország gyökeres régi nemzetségeiről. Pest, 1820,» melyről méltán mondható a szerző, hogy az «a nemzeti dicsőség gyarapodására czélzó igyekezete.»

Kalauznak, kezdetnek igen jó volt e munka, de föltételezte a fejtegetés folytatását; azonban az utána következő nemzedék alig tett valamit e részben, és a bölcsészeti kar fent hirdett jutalomtételének eredménye sem jutott közkézre.

Podhraczký József Kézai Simon krónikájának kiadványához 1830-ban kapcsolt függelékben csak a régi 108 magyar nemzetség kütfői nyomaira kívánt utalni. Nagy Gyula

szintén ezen magyar nemzetségekről értekezett a «Századok» 1870-diki folyamában. A mi ezeken túl folyóiratokban szétszórva megjelent, az csak apró kísérlet és töredék. Szóval a magyar genealogiának ezen része eddigelé még kidolgozva nincs.

Közrebocsátott ugyan Hostinszky Z. P. hazánkfia a Várad Regestrum gazdag névtáráról egy értekezést; de nem tehetjük fel róla, hogy ő ez által az említett kérdést megoldani kívánta volna. Ezen értekezés címe: «Prauda Varadinska,» — s megjelent az a következő folyóiratban: «Letopis Matice Slovenskej.» VI. évfolyam 1869. 2 dik rész. 61—68. ll.

Szerinte a XIII. században nálunk még nem voltak divatban a nemzetség- és családnevek, a Regestrumban szereplők tehát csak keresztnevek, s azok a szláv nyelvkincsek közé tartoznak. Ha Hostinszky azt hiszi, hogy a Regestrum által fentartott nevek közül pl. a következő nőnevek: Fejér, Szép, Gyönyörű. Szerető, Csókadó stb., — s az ily férfinevek: Okos, Bátor, Hived, Gyámolt, Ódon, Ékes stb. — keresztnevek és tót nyelvkincsek; úgy meg kell tagadnunk tőle nem csak a képességet, de az őszinte szándékot is a Várad Regestrumban foglalt tömérdek magyar nevek rendezése és értelmezése körül.

Feladatunk levén a Várad Regestrumot, mint kiválóan kulturtörténelmi kütfőt ismertetni és bírálni; úgy véljük, eleget teszünk tisztünknek, ha e dús névtárból példákat mutatunk fel. Ilyenek lesznek: a nemzetség-, család- és személynevek, figyelembe véve azok képzését és jelentőségét; továbbá a férfi- és nőnevek, külön összegyűjtve a rabszolgák és rabszolgálok nevei. Az egyházi és világi főhivatalok viselőinek neveit már közöltük a kütfői részben.

Végre ismertetni fogjuk a Regestrumban előforduló földirati neveket, különösen a várak, várispánságok és községek neveit, mely utóbbiakból következtetést vonhatni némely kerületek népesültségére.

Lelünk itt német, szláv és román neveket, de mégis leg-többször magyar jelentőségű és magyar hangzású nevekkel találkozunk. Sajnáljuk, hogy a jegyzőkönyv egykoru kanonok-írói

nem bírtak a magyar hangoknak megfelelő írásjegyeket, és emiatt a magyar neveket gyakran a felismerhetlenségig elférdítették; még inkább áll ez a nem-magyarajku jegyzőkről; mely nehéz volt ezeknek hallás után leírni ily neveket: Szörnyü, Gyönyörü, Berettyó, stb.

A Regestrum gazdag Onomasticonjából az idegen és feltünőbb alakuláshoz nevek mellett oly neveket fogunk tehát közölni nagyobb számmal, melyeknek magyar volta első tekintetre felismerhető. Pl. Gugus = Gögös (8. sz.); — Oucus = Okos (133. sz.); — Sceresun = Szerecsöny (176. sz.); — Gunuz = Gonosz (197. sz.); — Gyomolth = Gyámolt (242. sz.); — Odun = Ódon (264. sz.); — Ecus = Ékös (264. sz.); — Scenezeu = Szenező (321. sz.) stb.

a) Nemzetség-, család- és személynévek.

I. Nemzetségevek a szokásos „de genere” ráutalással.

Hogy II. Endre korában is szokás volt már hivatkozni azon nemzetségre, melyből az illető származott, azt a Regestrum-ból vett következő példák igazolják:

Aba	nemzetség.	Vitalis, de genere	Aba.	245. sz.
Apor	«	Samson, d. g.	Opour.	15. sz.
Bél	«	Martinus, d. g.	Beli bani	231. sz.
Borsa	«	Benedicta, uxor	Herceg, d. g.	Borsa.
	«		142. sz.	
	«	Dominicus et	Balad, d. g.	Borsa.
5. Csanád	«	Gervasius, d. g.	Chenad.	158. sz.
Hodos	«	Gonga, d. g.	Hudus.	158. sz.
Kalatha	«	Adrianus, d. g.	Kalatha.	124. sz.
Kaplony	«	Crachin, ioubagio	castris Zathmar, d. g.	
			Cupulon.	379. sz.
Kátka	«	Farcasius, d. g.	Katha.	107. sz.
10. Rátka	«	Absolon, d. g.	Ratha.	24. sz.
Rusd	«	Dominicus, d. g.	Rusd.	366. sz.
Szentemágoos	«	Dominicus, d. g.	Sentemacus.	369. sz.
Szoárd	«	Leonardus, d. g.	Zuord.	247. sz.
Tét	«	Menget, filius	Cochu, d. g.	Tét.
15. Zach	«	Stephanus, d. g.	Zachu.	229. sz.

Találunk a jegyzőkönyvben egy honfiusított jövevény nemes nemzetséget is, melytől az Ecsedi és Somlyai Bátoriak vették eredetüket, és ez: Joannes, filius Salomonis, de genere Gledguth. 50. sz. Továbbá ily különösségeket: Monasterium Taplucia, pertinens ad genus Mizidacii. 41. sz. — Paulus comes, de genere Smaragdi. 247. sz.; — Saul, de genere episcopi Budlu. 323. sz.; — Quidam de genere Misca. 373. sz., stb. De ezeknek és az előbbieknél megvitatása nem tartozik ide.

II. Család- és személynévek.

A család- és személynévek közötti biztos ismervek megállapítása nem tartozván e tanulmány sük keretébe, azt hiszszük, hogy azért nem veszt érdekességéből, ha azokat vegyesen fogjuk közölni betűsoros rendben, következő osztályozással:

1. Névképzések „d”-vel.

Agárd, 114. 121. sz.	Erdöd, 226. sz.
Árvad, 348. sz.	10. Etenéd, 48. sz.
Beged, 85. sz.	Ferked, 212. sz.
Bogárd, 74. sz.	Fiad, 1. 384. sz.
5. Csanád, 254. sz.	Fogad, 3. sz.
Csihód, 149. sz.	Fugod, 3. sz.
Csöbörd, 68. sz.	15. Ficzed, 323. sz.
Déd, 251. sz.	Galáld, 324. sz.

Halad, 140. sz.	Öcsöd, 42. sz.
Hived, 239. sz.	Özöd, 110. 363. sz.
Honod, 386. sz.	35. Sabud, 198. sz.
20. Ihad, 221. sz.	Somod, 242. sz.
Ind, 360. sz.	Suncud, 376. sz.
Kalad, 265. sz.	Sünköd, 54. sz.
Kaland, 120. sz.	40. Szalád, 90. sz.
Kemed, 239. sz.	Szemed, 85. sz.
25. Kusid, 236. sz.	Szikond, 42. sz.
Kocsid, 335. sz.	Szirond, 55. sz.
Kölked, 106. sz.	Teköd, 197. sz.
Magd, 206. sz.	50. Tengörd, 165. sz.
Magod, 42. sz.	Tyvánd, 152. sz.
30. Mocsod, 216. sz.	Ugod, 89. 360. sz.
Nagyod, 40. sz.	Urkund, 301. 305. sz.
Opod és Ompod, 323. sz.	Vadad, 89. sz. stb.

2. Különbféle beszédrészekből alakult «jelentős» nevek.

Aczél, 369. sz.	Mag, 358. sz.
Adós, 76. sz.	45. Magló, 105. sz.
Agya, 7. 234. 261. 293. sz.	Magos, 319. sz.
Árva, 349. sz.	Mankó, 237. 325. sz.
5. Ásó, 206. sz.	Néhol, 63. sz.
Bakó, 351. sz.	Nőtlen, 360. 388. sz.
Boros, 76. sz.	50. Ódon, 264. sz.
Bot, 42. 44. 94. 316. sz.	Olyves, 207. sz.
Csolnak, 30. sz.	Ósi, 340. 347. sz.
10. Csöbör, 61. sz.	Péntek, 65. 239. ss.
Csömör, 103. sz.	Sarló, 381. sz.
Csuda, 297. sz.	55. Sáp, 252. sz.
Duda, 245. sz.	Serkentő, 360. sz.
Erdő, 62. 358. sz.	Sulyok, 282. sz.
15. Erdei, 221. sz.	Szab, 42. sz.
Erő, 164. 328. sz.	Szegény, 82. sz.
Égős, 70. sz.	60. Szegi, 242. sz.
Ékes, 264. sz.	Szegő, 319. sz.
Él, 20. sz.	Szemes, 280. sz.
20. Fekete, 207. sz.	Személy, 358. sz.
Fenyér, 35. sz.	Szemhegyi, 67. sz.
Gyónó, 150. sz.	65. Szenező, 321. sz.
Halalos, 272. sz.	Szerencse, 69. sz.
Hamar, 87. sz.	Szeret, 360. sz.
25. Herczeg, 142. 340. sz.	Székes, 41. sz.
Hiszen, 87. 254. sz.	Szoba, 364. sz.
Hollós, 105. sz.	70. Tarka, 166. sz.
Hus, 141. sz.	Tikos, 42. sz.
Jólegény, 97. sz.	Timár, 58. sz.
30. Kalóz, 209. 385. sz.	Titok, 324. sz.
Karácsony, 12. 41. sz.	Tokos, 351. sz.
Kedvelő, 11. sz.	75. Tompa, 84. 300. sz.
Keverőz, 304. sz.	Torkos, 44. sz.
Képes, 332. sz.	Torozó, 97. sz.
35. Kérő, 97. 173. 190. 304. sz.	Torzsa, 224. sz.
Kocsi, 166. sz.	Unoka, 106. 360. sz.
Látomás, 209. 229. sz.	80. Uras, 288. 323. sz.
Legény, 241. sz.	Vadász, 147. 329. sz.
Lengő, 253. sz.	Vasas, 199. 317. sz.
40. Leső, 72. sz.	Váró, 239. 292. sz.
Lépe, 268. sz.	Vendég, 183. 382. sz.
Lövő, 52. sz.	85. Vérszin, 92. sz.
Madaras, 26. 113. sz.	Zuzó, 65. sz. stb.

3. Testi, lelki és erkölcsi tulajdonságot jelentő nevek.

- Bánós, 42. 101. sz. Haragos, 297. sz.
 Bátor, 225. sz. 10. Lusta, 41. sz.
 Béna, 242. 340. sz. Sánta, 294. sz.
 Bús, 42. 338. 347. sz. Tolvaj, 242. sz.
 5. Dógos, 87. sz. Topa, 155. 178. 323. sz.
 Erős, 81. 161. 350. sz. Törpe, 74. sz.
 Gonosz, 197. sz. 15. Zömök, 325. sz.
 Gögös, 8. sz. stb.

4. Állatokat is jelentő személynévek.

- Borz, 66. 230. sz. Kánya, 287. sz.
 Csibor, 101. sz. 10. Madár, 174. sz.
 Csik, 367. sz. Medve, 23. 271. sz.
 Csikó, 239. 267. 323. sz. Óz, 83. 378. sz.
 5. Csóka, 54. 358. sz. Pök, 350. sz.
 Farkas, 182. sz. Póka, 122. 198. sz.
 Güzü, 335. sz. 15. Récze, 42. sz.
 Kakas, 126. sz. stb.

5. Személynévekül szereplő helynévek.

- Apaj, 167. sz. Orbai, 339. sz.
 Becse, 289. sz. Oroszi, 287. sz.
 Bodony, 374. sz. Pata, 327. sz.
 Buda, 48. 126. 266. sz. 25. Pozsony, 174. sz.
 5. Csanád, 75. sz. Réde, 300. sz.
 Csák, 96. sz. Sarkadi, 344. sz.
 Csoma, 351. sz. Solt, 361. sz.
 Csorna, 367. sz. Szada, 199. sz.
 Csömör, 103. sz. Szatmár, 159. sz.
 10. Harkány, 87. sz. Szend, 234. sz.
 Hodos, 244. sz. Szentes, 24. sz.
 Hont, 50. sz. Szerencsi, 69. sz.
 Kaza, 363. sz. Szoboszló, 124. sz.
 Kátai, 171. 203. sz. 35. Szolnok, 267. sz.
 15. Lölle, 110. sz. Sződ, 110. sz.
 Madaras, 26. 113. sz. Tahí, 380. sz.
 Makó, 120. sz. Temes, 281. sz.
 Munkács, 119. sz. Tokaj, 41. sz.
 Nalász, 14. sz. 40. Tomaj, 326. sz.
 20. Nána, 100. sz. Váczi, 40. sz.
 Nyárad, 45. sz. Zádor, 367. sz. stb.

6. Német nevek.

- Bär, 295. sz. 10. Mann, 325. sz.
 Ebber, 35. sz. Merth, 37. sz.
 Furmann, 295. sz. Neuer, 86. sz.
 Gutmann, 367. sz. Roland, 43. sz.
 5. Günther, 36. sz. Saden, 108. sz.
 Hertveg, 200. sz. 15. Salat, 62. sz.
 Hund, 21. sz. Segl, 60. sz.
 Leger, 23. sz. Songut, 42. sz.
 Leopold, 57. sz. Urmann, 225. sz. stb.

7. Más idegen nevek.

- Bata, 135. sz. Cseklő, 266. sz.
 Bibics, 70. sz. 10. Csula, 374. sz.
 Bogy, 206. sz. Daba, 20. sz.
 Buba, 202. sz. Duba, 266. sz.
 5. Bubta, 4. sz. Deduba, 273. sz.
 Buga, 280. sz. Drug, 84. sz.
 Cseka, 2. sz. 15. Glatill, 168. sz.
 Cseke, 72. 112. sz. Gyopol, 345. 389. sz.

- Hubugunitu, 24. sz. Predan, 84. sz.
 Iliá, 363. sz. Teka, 29. sz.
 Kepa, 18. sz. Tekma, 61. sz.
 20. Manógy, 56. sz. Teksza, 62. sz.
 Milos, 48. sz. 30. Torkunda, 130. sz.
 Nymvolohod, 45. sz. Tobol, 124. sz.
 Ordán, 206. sz. Top, 110. sz.
 Osztrás, 124. sz. Voda, 96. sz.
 25. Otokár, 73. sz. stb.

8. Keresztnevek.

- Férfinevek:**
 Aladár, 25. sz. Tibor, 186. sz.
 Atila, 92. sz. 20. Tiborecz, 133. sz.
 Ákos, 318. sz. Vida, 100. sz.
 Bencze, 34. sz. Vilmos, 4. sz., stb.
 5. Detre, 7. sz. **Nőnevek:**
 Egyed, 3. sz. Anna, 353. sz.
 Endre, 183. sz. Benedicta, 142. sz.
 Ete, 334. sz. Berta, 65. sz.
 Gipold, 5. sz. Czincze, 27. sz.
 10. Gyejcsa, 108. 347. sz. 5. Fejér, 255. sz.
 Gyula, 21. sz. Gyönyörű, 257. sz.
 Imre, 292. sz. Huga, 353. sz.
 Iván, 266. sz. Jusztina, 359. sz.
 Jákó, 129. sz. Macza, 69. sz.
 15. Kálmán, 217. sz. 10. Magdolna, 353. sz.
 László, 345. sz. Mária, 353. sz.
 Pető, 29. sz. Paulia, 252. sz.
 Petur, 38. sz. Ruga, 237. sz.
 Vilma, 219. sz. stb.

9. Rabszolgák nevei

- Férfinevek:**
 Árva, 349. sz. Felicitás, 150. sz.
 Fáta, 115. sz. Huldvoll, 252. sz.
 Kakas, 126. sz. 5. Magd, 359. sz.
 Kalóz, 209. sz. Magnet, 150. sz.
 5. Látomás, 209. sz. Margueta, 252. sz.
 Mázsza, 150. sz. Pentek, 346. sz.
 Szekér, 209. sz. Róza, 132. sz.
 Tekőd, 197. sz. 10. Sebe, 209. sz.
 Szerető, 134. sz.
Nőnevek:
 Csokadó, 197. sz. Szép, 209. 349. sz.
 Drága, 154. 331. sz. Szőke, 322. sz.
 Vederő, 209. sz. stb.

10. Szembetűnő névalakulások.

- Boroszló, 298. sz. Lodmér, 13. sz.
 Daszló, 298. sz. Otmár, 361. sz.
 Dedemér, 384. sz. Szoboszló, 363. sz.
 Diszciló, 168. sz. 10. Tohamér, 363. sz.
 5. Ilabár, 370. sz. Vingyisló, 183. sz.
 Latibár, 369. sz. Vízosló, 180. sz. stb.

(Vége köv.)

RÖVID HIREK.

* **Legfelsőbb adományok.** A király ö Felseje az alsó-rumocsi és a zabari r. kath. hitközségeknek, iskolaépítésre egyenkint 100—100 frtot, a város- és faluhidvégi ref. hitközségnek hasonló célra 100 frtot, Orlyova g. kath. anya- és Hluboka g. kath. fiökközségnek templomépítésre egyenkint 100—100 forintot adományozott magánpénztárából.

* **A bibornok hercegprímás** ő eminentiája a múlt évben összesen 70,000 forintot adott jótékony célokra.

* **Haynald Lajos** bibornok kalocsa-i érsek ur ő eminentiája tudvalevőleg a felséges fejedelmi pár ezüst lakadalma alkalmából két hat-hatezer forintos alapítványt tett a hazai egyházi zenészet, valamint a festészet és szobrászat előmozdítására. Az ezen összegek kamataiból álló ösztöndíjakra a pályázat megnyílt s pályázhat minden magyarországi és erdélyi származású egyén; a folyamodások f. hó 31-ikeig küldendők be ő eminentiájának budapesti lakására (Nemzeti szálloda).

* **A Virág Benedek-bizottság** f. hó 8-ikán délután tartotta a tabáni elemi iskola tanácskozási termében alakuló gyűlését, melyben igen szép számmal volt jelen több egyházi férfi, akadémiai tag, miniszteriumi és fővárosi tisztviselő és a sajtó képviselői. Virág régi ismerőseinek körét négy tisztos, ösbe borult érdemdús férfi képviselte. Az ülést Déry Mihály rókusai lelkes nyitotta meg, előadván az összejeövetel célját. Miután ő s dr. Ompolyi a jubilaum ügyében tett eddigi sikeres működéséről beszámoltak, fölolvastatott ft. Pauer János székesfehérvári püspök ur ő méltóságának igen meleg hangon tartott s lelkesedéssel fogadott levele, melyben kijelenti, hogy kész elfogadni az ünnepi bizottság elnökségét. A bizottság alelnökévé Ország Sándor miniszteri tanácsos, jegyzőjévé dr. Toldy László segédlelkész, a végrehajtó bizottság tagjaivá dr. Kerékgyártó Árpád, Déry Mihály, dr. Ompolyi M. Ernő, Hegedüs Ferencz miniszteri tanácsos és Osztóics Miklós első ker. elüljáró választattak meg.

* Néhaj gróf **Zichy Domokos** püspök jótékony célokra 45,210 forintot hagyományozott.

* **Dr. Laubhaimer Ferencz** t. kanonok s a budapesti egyetem nyilvános rendes hittanára a pécsi székeskáptalan kanonok-jává neveztetett ki.

* **A lébenyi románstíli templom** helyreállítási költségeiből még tizenkétezer forint hiányzott; ezen összeg fedezésére újabb ismét adakoztak: Zalka János győri püspök ur ő exója 500 frtot, b. Sina Simonné 1000 frtot, Mosony megye 3500 forintot.

* **Ft. Kovacsics Máté** kunbajai plébános ur 300 frtot adott azon célra, hogy több kunbajai inséges család az adóvégrehajtás zaklatásaitól megkíméltessek. Isten éltesse e nemeslelkű emberbarátot. («K. N.»)

* **Jótékony adományok.** Koller János kéttornyulaki földbirtokos az ottani r. kath. iskola építésére és a tanítói lak javítására 100 frtot adományozott. — **Körösi József**, a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója, a magyar nyelv terjesztése körül érdemeket szerzett tanítók jutalmazására egyezer forintos alapítványt létesített. — **Hadzics Achill** lázárföldi körjegyző, késznek nyilatkozott mindaddig, míg e község jegyzője lesz, az évi vizsgálat alkalmával a magyar nyelvben legtöbb előmenetelt tanúsító tanulót egy arannyal jutalmazni. Ezen áldozatkészségért a nagylelkű tanügybarátoknak a vallás és közoktatásügyi miniszter ur ő exója nyilvánosan köszönetet mondott.

* **A Széchenyi-szobor** költségeihez még ötezer frt hiányozván, a főváros közgyűlése egyhangulag elhatározta, hogy ezen hiányt Budapest fővárosa fogja fedezni.

* **A történelmi társulat** mult héten tartott közgyűlésén **Ipolyi Arnold** besztercebányai püspök elnökké, **b. Kemény Gábor** és **Pulszky Ferencz** alelnökké választottak meg. A társulat tagjainak száma 1753. — **Emich Gusztáv** 20 arany pályadíjat ajánlott föl egy öt-hat ivnyi monographiára, mely a magyar királyi háztartását adja elő szent Istvántól 1526-ig; indítványozta továbbá, hogy a társulat irasson kisebb művelődéstörténeti monographiákat.

* **Kömöczbányát** veszély fenyegeti, talaja a bányaművelés folytán süppedni kezd, s egyes épületek, különösen a szép plébánia-templom annyira megrepedezett, hogy összeomlásától kell tartani. A kormány Zsigmond Vilmos bányamérnököt kiküldte, hogy vizsgálja meg a bányákat s tegyen jelentést.

* **Az „Ujabb elbeszélések“** Maszlaghy Ferencztől, melyek oly kedvező fogadtatásban részesültek, mint értesülünk, szerzőnél Esztergomban 1 forinton még megrendelhetők. A mű később csak bolti áron lesz kapható. A ki a közkedveltségű, jeles író ezen újabb beszélygyűjteményét birni ohajtja, forduljon tehát még ideje korán szerzőhöz megrendelésével.

* **Halálozások.** Urbanek Ferencz apát, pozsonyi kanonok s a Ferencz József-rend vitéze f. hó 6-ikán végegyengülés folytán élte 90-ik évében a halotti szentségek ajtatos felvétele után jobblétre szenderült. Jeles pomolog volt, kinek nevét külföldön is ismerték. Hült tetemei f. hó 8-ikán tettek örök nyugalomra. Az ő. v. f. n.

* **A tengeren** a mult évben 1648 hajótörés és más nagyobb szerencsétlenség fordult elő. — **Geyling Károly**, jeles osztrák üvegfestő, 66 éves korában meghalt.

— **Weisz Frigyes** diszműáru-kereskedésében (IV. Kecskeméti-utca 12. sz.) «Jézus szent szíve» és «Szűz Mária szent szíve» igen diszes olajszinnyomatu fali szentképek kaphatók, a Benzinger testvérek einsiedelni ismert jeles műintézetéből. E képek nagysága 75—95 centiméter, diszes 4" széles arany keretben. Egy pár kép ára 20 frt, csomagolésért külön 1 frt 50 kr. Felhívjuk rá tisztelt olvasóink becses figyelmét.

Szerkesztői üzenetek. S. P.-nek: «Az Egyház és hazá» című értekezés nem közölhető; igen kezdetleges iskolai gyakorlat, melyben szerző újat nem mond, ismert dolgokat pedig rosszul mond el. Ily dolgozatok még nem nyilvánosság elé valók.

Hirdetés.

A Pesti Oltáregylet szállítója.

Magyarhonban

legbővebben folszerelt gyári-raktár

Misemondó ruhák

és egyházi-szerekkel

római katolikus és görög rítusban.

Misemondó-ruhák,

Dalmatikák, pluvialék,

albák, rochette,

zászlók, lobogók stb.

Monstranzok, kelyhek,

ciboriumok, füstölők,

lámpák, gyertyatartók,

tűzaranyozott, chinaezüst-

és próba-ezüstből.

PONTIFICÁLÓ ESZKÖZÖK

leggazdagabb kisereléség.

OBERBAUER ALAJOS,

váci-utca 15. szám, Budapesten.

(1—12)

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (Lövész utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest. 1880. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferenczi tere Athenaeum-épület.)